

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-11-12

Diarienummer 5645/20

Handläggare

Jenny Blomqvist Ekeblad/Trafikkontoret/GBGStad

Telefon: 031-368 23 23

E-post: jenny.ekeblad@trafikkontoret.goteborg.se

Göteborgsförslag 3141 - Förbjud lastbilar genom Olofstorp

Förslag till beslut

I trafiknämnden

1. Trafiknämnden beslutar att avslå Göteborgsförslag 3141- Förbjud lastbilar genom Olofstorp.

Sammanfattning

Göteborgsförslag 3141 "Förbjud lastbilar genom Olofstorp" föreslår att genomgående tung trafik, undantaget kollektivtrafik, snarast ska förbjudas på Lerumsvägen genom centrala Olofstorp och att ett samlat paket med åtgärder tas fram och genomförs för att kraftigt, på kort och lång sikt, minska den tunga trafiken på Lerumsvägen/Olofstorpsvägen mellan Lerum och Olofstorp och att trafiknämnden och stadsdelsnämnden aktivt driver frågan gentemot Trafikverket. Trafiknämnden beslutade 2020-08-27 att trafikkontoret skulle bereda Göteborgsförslaget (TN 2020 -08-27, § 307).

Väg 1937 är en del av det statliga regionala vägnätet där Trafikverket är väghållare. Vägen har stora brister avseende trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter och Trafikverket bedriver för närvarande ett åtgärdsvalsstudie för att utreda möjliga trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Medel för att finansiera åtgärder, 15 miljoner kronor, är avsatta från "Mindre vägnätspotten" i den regionala infrastrukturplanen.

Trafikkontoret har lyft frågan om att förbjuda tung trafik på väg 1937 med Trafikverket och åtgärden har diskuterats i arbetet med pågående åtgärdsvalsstudie. Trafikverkets bedömning är att de inte har stöd i väglagen att förbjuda tung trafik. Däremot föreslås en rad trafiksäkerhetshöjande åtgärder inom Olofstorp, vid Stenared samt längs vägens stäckning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Vid ett eventuellt beslut om omskytning står väghållaren för kostnaden, i detta fall Trafikverket.

Trafiksäkerhetshöjande åtgärder, utifrån vad som föreslås i åtgärdsvalsstudie för väg 1937, hanteras övervägande av Trafikverket via den regionala infrastrukturplanen där det är avsatt 15 miljoner kronor för åtgärder på statligt vägnät. Trafiknämnden kan komma att få mindre kostnader för åtgärder i det anslutande kommunala vägnätet. Detta bedöms kunna hanteras inom ordinarie budget och kontorets löpande hantering. Även påverkansåtgärder, efter att det större åtgärds paketet med att förbättra trafiksäkerheten är

genomfört, kan komma att bli aktuellt vilket kan komma att belasta trafikkontorets driftbudget.

Ett förbud för tung trafik kan drabba transportörer och enskilda näringsidkare negativt och generera kostnader på grund av längre körsträckor och påverka möjlighet till lokalisering i området.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förbud för tung trafik kan bidra till att förbättra den lokala situationen i Olofstorp avseende luftmiljö, buller och vibrationer. Det kan dock riskera att försämra den lokala situationen i Lerums tätort om det sker en ökning av tung trafik som kör den vägen.

Ett förbud för tung trafik kan bidra till ökade körsträckor och ökade utsläpp för den tunga trafiken om transporterna tvings välja andra vägar.

Bedömning ur social dimension

Ett förbud för tung trafik inom Olofstorp skulle förbättra den lokala trafikmiljön och vara särskilt positivt ur ett barnperspektiv då vägen passerar Bergums skola.

Den upplevda tryggheten och faktiska trafiksäkerheten skulle öka om tung trafik förbjöds.

Förhållande till styrande dokument

Trafiksäkerhetsprogram 2010–2020 har som vision att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken i Göteborg. Aktuellt mål är att ha färre än 75 skadade och tre dödade i göteborgstrafiken om år 2020. Strategier för att nå mål och vision är:

- arbeta för att trafiksäkerheten prioriteras i stadsutvecklingen
- prioritera de oskyddade trafikanterna
- motivera till ett ökat ansvarstagande i trafiken
- arbeta för fler säkra fordon och transporter
- fortsätt hastighetssäkra våra gatumiljöer
- grundlägg ett säkerhetsmedvetande hos barn och unga

Bilagor

1. Göteborgsförslag 3141 – Förbud lastbilar inom Olofstorp
2. Protokollsutdrag trafiknämnden 2020-08-27 § 307

Ärendet

I Göteborgsförslag 3141 "Förbjud lastbilar genom Olofstorp" föreslås att genomgående tung trafik, undantaget kollektivtrafik, snarast ska förbjudas på Lerumsvägen genom centrala Olofstorp och att ett samlat paket med åtgärder tas fram och genomförs för att kraftigt, på kort och lång sikt, minska den tunga trafiken på

Lerumsvägen/Olofstorpsvägen mellan Lerum och Olofstorp. Trafiknämnden och stadsdelsnämnden föreslås aktivt driva frågan gentemot Trafikverket.

Trafiknämnden beslutade 2020-08-27 att trafikkontoret skulle bereda Göteborgsförslaget (TN 2020-08-27, § 307).

Beskrivning av ärendet

I Göteborgsförslaget beskrivs stora brister avseende trafiksäkerhet på Lerumsvägen genom centrala Olofstorp samt brister på sträckan mot Lerum. Incidenter är vanliga och tidigare i år inträffade en tragisk dödsolycka med en cyklist som blev påkörd av en lastbil. Trafiken bedöms ha ökat och skapar en farlig miljö för de 750 eleverna som går i Bergums skola. Den tunga trafiken, varav en liten andel bedöms ha målpunkt Olofstorp, skapar störningar i form av buller och vibrationer. En eventuell ny deponi vid Vråssered befaras ge kraftigt ökad tung trafik. Förslagsställaren föreslår att ingen tung trafik, med undantaget för kollektivtrafik och tung trafik med mål inom Olofstorps tätort (till exempel genererat av transporter i samband med nybyggnation), borde tillåtas att köra genom Olofstorp och att ett samlat paket med åtgärder tas fram och genomförs för att kraftigt, på kort och lång sikt, minska den tunga trafiken. På sikt, redogörs i Göteborgsförslaget, är det önskvärt med en gång- och cykelväg på sträckan.

Väg 1937 Lerumsvägen (Olofstorpsvägen i Lerums kommun) är en statlig regional väg som förbinder Olofstorp med Lerum. Vägen är en länk mellan väg 190 och E20. Vägen har, som förslagsställaren skriver, stora brister avseende trafiksäkerhet: den är smal och kurvig med dålig sikt i vissa delar. Det finns många anslutande vägar, busshållplatser längs sträckan är av enkel standard, det saknas vägren och krav på säkerhetszon uppfylls inte på alla delar av sträckan. Inom Olofstorps samhälle passerar vägen Bergums skola som är en av stadens största grundskolor. Mellan Stenared och Solåsvägen i Lerums kommun saknas gång- och cykelväg.

Trafiken på vägen har ökat över tid, Trafikverket uppger att trafikmängden har ökat med 8% under en tioårsperiod men mätvärdena är några år gamla, från 2015. Vid tidpunkten var 200 fordon av ca 3500 per dag är tunga fordon genom Olofstorps tätort.

Trafikkontoret har en mätning från 2016 som visar på 2300 fordon per dag och 240 tunga fordon.

Att vägen är regional väg innebär att investeringsåtgärder finansieras av den regionala infrastrukturplanen. Västra Götalandsregionen (VGR) har i uppdrag att ta fram planen som Trafikverket sen genomför. I planen finns det en pott för "Mindre vägnätet" vilket framförallt avser det tre- och fyrsiffriga vägnätet och matarvägar till prioriterade stråk. Våren 2019 gavs trafikkontoret möjlighet att, via Göteborgsregionens kommunalförbund, inkomma med förslag på brister att hantera inom potten. Trafikkontoret spelade då in behov och brister avseende väg 1937 vilket prioriterades av kommunalförbundet och av VGR/beredningen för hållbar utveckling som beslutade att avsätta 15 miljoner kronor.

Med anledning av beslutet om medel från Mindre vägnätspotten drog Trafikverket igång en åtgärdsvalsstudie efter sommaren 2020 där berörda parter bjöds in att delta.

Åtgärdsvalsstudien omfattar väg 1937 mellan väg 190 och korsningen med Solåsvägen i Lerum och fokus i studien är trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Trafikkontoret har haft underhandskontakt med projektet och deltog även i en workshop i september 2020 där berörda förvaltningar, organisationer samt lokala representanter för närboende deltog.

Frågan om möjlighet att stänga av vägen för tung trafik har studerats och diskuterats i pågående åtgärdsvalsstudie. Trafikverket uppger att de har små möjligheter att förbjuda tung trafik. Det krävs mycket starka skäl om man ska stänga av en allmän väg för trafik med tung lastbil av annat skäl än vägens bärighet, eftersom allmänna vägar ska vara öppna för allmän samfärdsel enligt 1 § Väglagen. Även om kommunen tar över som väghållare så är väg 1937 allmän väg och omfattas av väglagen. För att kommunen ska få full rådgivning i frågan krävs att en process inleds om upphörande av allmän väg. Den frågan har inte bedömts aktuell att diskutera närmre inom ramen för Trafikverkets åtgärdsvalsstudie där fokus är att i närtid få till stånd angelägna trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter för de avsatta medlen.

I åtgärdsvalsstudien föreslås istället en rad fysiska åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter, framförallt inom Olofstorp, vid Stenared samt vissa mindre åtgärder längs vägen. Trafikverket ser dock att det inom de avsatta medlen inte finns möjlighet att finansiera gång- och cykelväg på sträckan inom Göteborg men att det är önskvärt på sikt. I några fall föreslås mindre fysiska åtgärder som gäller anslutande kommunalt vägnät. Åtgärdsvalsstudien planeras vara färdig innan årsskiftet och trafikkontoret har fått ett rapportutkast för möjlighet att lämna synpunkter. Det kommer inte ges möjlighet till en formell remiss.

Som förslagsställaren skriver så pågår för närvarande ett ärende för att ge tillstånd att inrätta en ny deponi för schaktmassor från bygg- och anläggningsprojekt i Vrässered vilket, om tillstånd ges, medför ytterligare tung trafik på vägsträckan. Bedömningen är att den tunga trafiken kommer att öka med cirka 5 000 tunga fordon per år vilket motsvarar 28 tunga fordon i årsmedeldygnstrafik som förväntas fördela sig jämt mellan Olofstorp och Lerum. Detta riskerar att leda till ökade brister avseende trafiksäkerhet, buller, vibrationer och luftkvalitet. Flera av stadens förvaltningar har uttryckt farhågor med val av lokalisering ur ett trafikalt perspektiv. Trafikkontoret svarade i ärendet 2018-12-20 och framförde att en etablering skulle ge stor negativ påverkan för de närboende både ur trafiksäkerhetssynpunkt och ur störningssynpunkt.

Förvaltningens bedömning

Trafikkontoret delar förslagsställarens bedömning att trafiksäkerhetssituationen i Olofstorp och längs väg 1937 är bekymmersam och att åtgärder behöver vidtas, vilket också är bakgrunden till att den är inspelad av kontoret till Mindre vägnätspotten.

Under pågående arbete med åtgärdsvalsstudien har trafikkontoret haft dialog med Trafikverket. Frågan om att förbjuda tung trafik har lyfts och diskuteras men Trafikverket redovisar att de inte har möjlighet att förbjuda tung trafik enligt väglagen. Med hänvisning till detta bedömer trafikkontoret att frågan, som den är formulerad i Göteborgsförslaget, delvis redan är hanterad och vi ser möjligheten att få igenom detta

förslag hos Trafikverket som liten. Vi ser dock att det rapportutkast vi fått ta del av inte tydligt redovisar varför åtgärdsförslaget är bortvalt och trafikkontoret kommer påtala detta och föra en fortsatt dialog med Trafikverket.

Det är positivt att medel är avsatta för att kunna åtgärda brister på vägen i närtid och trafikkontoret bedömer att de åtgärder som diskuterats kommer öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Trafikkontoret ser att dialogen kring vägen och dess brister behöver fortsätta över tid och att kontoret bör bevaka åtgärdsvalsstudiens färdigställande samt följa Trafikverkets arbete med genomförande av de åtgärder som beslutas. Kontoret bör också genomföra de mindre åtgärder som förväntas föreslås i det kommunala vägnätet, vilket ligger i linje med det uppdrag som trafikkontoret redan har gällande trafiksäkerhetshöjande åtgärder i stadsdelen (TN 2020-04-23 §152).

Trafikkontoret har i arbetet utgått från att vägen är statlig med en funktion i det regionala vägnätet. Om det i och med att det sker en samhällsutveckling finns anledning att se över detta och överväga kommunalt huvudmannaskap för att få rådighet över vägen så behöver den frågan utredas vidare och konsekvenser belysas i dialog med berörda parter. Ett förbud för tunga transporter i Olofstorp kan till exempel ge ökad trafik i Lerum.

På sikt bedömer trafikkontoret, i likhet med Göteborgsförslaget och Trafikverket, att det bör byggas en gång- och cykelväg längs väg 1937 som binder samman Olofstorp och Lerum. Delen från Lerums tätort är påbörjad av Trafikverket med medfinansiering från Lerums kommun. Om en utbyggnad inom Göteborg stad kräver kommunal medfinansiering behöver behovet dock vägas mot andra angelägna sträckor där Trafikverket är väghållare inom kommunen, till exempel på norra Hisingen.

Kerstin Elias

Kristina Lindfors

Avdelningschef

Trafikdirektör